HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

Lausunto

1.12.2022
Dno HVK/2022/00196

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntö Hallituksen esitykseen, HE 293/2022 vp, liittyen

Viite: HE 293/2022 vp

Huoltovarmuuskeskus (HVK) on tutustunut Hallituksen esitykseen (HE 293/2022/ vp) eduskunnalle luotsauslaiksi ja laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta. HVK ottaa tehtävänsä mukaisesti lausunnossaan kantaa huoltovarmuuteen ja varautumiseen liittyviin näkökohtiin.

Luotsaus on kriittinen lakisääteinen tekijä merikuljetusten toteutumiselle. Näin ollen luotsauksen merkitys on suuri huoltovarmuudelle tärkeiden ulkomaankaupan kuljetusten turvaamiselle kaikissa oloissa. Vakavissa häiriöissä ja poikkeusoloissa luotsauspalvelun on jatkuttava ja sen merkitys voi jopa kasvaa. Huoltovarmuuden kannalta on tärkeää, että luotsauspalvelua on saatavissa ja sitä suoritetaan laadukkaasti myös poikkeusoloissa ja muissa vakavissa häiriötilanteissa.

HVK näkee, että esitetty luotsauslaki on kokonaisuudessaan lievästi huoltovarmuutta parantava.

Luotsausyhtiön varautumisvelvoitteen vahvistamisella on huoltovarmuudelle positiivinen vaikutus. Luotsausyhtiö toimii ja tuottaa palveluita merikuljetusten toteuttamiseksi kaikissa oloissa. Luotsausyhtiö muodostaa varmistuksen sille, että kriittinen luotsauskyvykkyys ja osaaminen pysyvät Suomen käsissä ja käytettävissä kaikissa tilanteissa.

Vakavien häiriöiden ja poikkeusolojen tilanteissa varsinaisen luotsauspalvelun merkitys voi kasvaa. Meriliikenne voi joutua käyttämään normaalista poikkeavia alueita, reittejä ja väyliä, joille tulee pystyä tuottamaan luotsauspalvelua. Tämä tehtävä sopii erinomaisesti luotsausyhtiölle, jonka varautumisvelvoitteen täsmennys tukee tätä.

HUOLTOVARMUUSKESKUS
Aleksanterinkatu 48 A, 00100 Helsinki • Puhelin 02950 510 00 • Fax 09 260 9584
www.huoltovarmuus.fi • etunimi.sukunimi@nesa.fi • Y-tunnus 02024196 • Kotipaikka HELSINKI

PEC – lupakirjamenettelyn kokonaisvaikutus huoltovarmuuteen arvioidaan neutraaliksi.

Kielitaitovaatimusten muuttaminen siten, että englannin kielen merkitys kasvaa, ei Huoltovarmuuskeskuksen arvion mukaan merkittävästi heikennä luotsauspalveluiden saatavuutta ja käytettävyyttä vakavissa häiriöissä ja poikkeusoloissa. Kielitaitovaatimuksen muuttamisen ansiosta PEC-menettely avautuu isommalle joukolle ihmisiä ja toimijoita. Tällä voidaan arvioida olevan lievä huoltovarmuutta parantava vaikutus, koska merikuljetuspalveluiden saatavuus, tarjonta ja potentiaalisten toimijoiden määrä voi kasvaa luoden reduntanssia merikuljetuksille.

Huoltovarmuuskeskus toteaa, että asiaan liittyvään hallituksen esitysluonnokseen on jo toteutettu lausuntopyyntökierros, jossa myös Huoltovarmuuskeskus lausui, että tietyissä poikkeuksellisissa olosuhteissa on mahdollista, että PEC-lupakirjaa käytetään väärin Suomeen kohdistuvissa hybridioperaatioissa. Tästä johtuen HVK esitti, että PEC lupakirjan saamisen edellytyksenä olisi EU-kansalaisuus.

HVK näkee edelleen, että kansalaisuudeltaan avoimen PEC-menettelyn väärinkäytön kautta voi mahdollisesti syntyä huoltovarmuutta vaarantava riski. Lausunnossaan HVK:n esiin nostama tarve rajata PEC-menettely EU-kansalaisiin on huomioitu lausuntopalautteessa, mutta sitä ei ole toteutettu lakiesityksessä. Mahdollisesti syntyvä riski huoltovarmuudelle on hallittava muilla keinoin.

Huoltovarmuuskeskus

Tapio Tourula

Johtava varautumisasiantuntija